

ТРЕТИ ЗАСТѢПСА ПРЕЗДЕНТА
ДС. БОСПОДАРКИ КОММУНАЛНИХ
І КОММУНАЛНИХ ОРГАНИЗМАЦИОН
.....

*oznaczenie Prezydenta, zastępcy
Prezydenta, Sekretarza albo Skarbnika,
nadzorującego właściwy wydział*

Egzemplarz nr 1.

GKo-V.1771.10.2018

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli w zakresie sprawdzenia działań podejmowanych przez Jednostkę w trybie przewidzianym w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt w zakresie dotyczącym zapewnienia tymczasowej opieki zwierzętom, co do których stwierdzono przesłanki o znęcaniu się

Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli: art. 33 ust. 1, 3 i 5 w związku z art. 11a ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz na podstawie art. 35 ust. 2 w związku z art. 92 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 511), stosownie do postanowień zarządzenia Nr 636/2017/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 11 września 2017 r. w sprawie kontroli wykonywania zadań Miasta Poznania, przeprowadzanej z upoważnienia Prezydenta Miasta Poznania.

Jednostka kontrolowana: Ogród Zoologiczny ul. Kaprała Wojtka 3, 61-063 Poznań

Okres objęty kontrolą: lata 2016 - 2018

Czynności kontrolne przeprowadzono w dniach: 1 - 15 października 2018 r., 26 marca – 30 kwietnia 2019 r.

Czynności kontrolne zostały przerwane z przyczyn obiektywnych. Kontrola została zawieszona w dniu 22 października 2018 r. i wznowiona w marcu 2019 r.

Tryb kontroli: zwykły (Plan Kontroli na II półrocze 2018 r.)

WYNIKI KONTROLI

Ogród Zoologiczny w ramach swojej działalności statutowej czynnie włącza się w działania na rzecz interwencyjnych przyjęć zwierząt – poza regularną wymianą zwierzętami związaną z realizacją planów hodowlanych. W latach 2016-2018 Ogród Zoologiczny przyjmował powierzone zwierzęta na przechowanie, nie każde przyjęcie było powiązane z orzeczeniem o znęcaniu się nad danym zwierzęciem przez dotychczasowego właściciela. Największa aktywność miała miejsce w roku 2017 - interwencja ze Śremu i Rybnika – są to jednocześnie sprawy aktualne do dnia dzisiejszego. Wszystkie zwierzęta przyjęte tą drogą zostały uwzględnione w tabeli, stanowiącej **załącznik Nr 1 do niniejszego Wystąpienia**, jako integralna część dokonanych ustaleń. W tabeli zawarto też dodatkowe informacje dotyczące terminów przyjęć i miejsc eksponowania zwierząt.

W Protokole kontroli przedstawiono kontekst prawny zagadnienia, nie stwierdzając nieprawidłowości, co do zasadności przyjmowania interwencyjnego zwierząt. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2019 r. poz. 122) – zwierzę, co do którego stwierdza się przesłanki o znęcaniu się (traktowanie w sposób określony w art. 6 ust. 2 u.o.z.), może zostać czasowo odebrane właścicielowi i przekazane ogrodowi zoologicznemu, jeżeli jest to zwierzę wykorzystywane do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych lub utrzymywane w ogrodach zoologicznych. Działalność związana z azylowaniem zwierząt wpisuje się też w role współczesnych ogrodów zoologicznych, które swoimi działaniami i podejmowanymi decyzjami powinny rzeczywiście realizować ochronę przyrody i zwierząt oraz edukować społeczeństwo.

Zgodnie z art. 73 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, przetrzymywanie zwierząt niebezpiecznych dla życia i zdrowia ludzi możliwe jest tylko przez ogrody zoologiczne, cyrki i placówki naukowe. Lista podmiotów, mogących przyjąć zwierzęta egzotyczne pochodzące z interwencji, jest zatem bardzo ograniczona i wskazuje na ogrody zoologiczne jako te, które posiadają infrastrukturę i kadre umożliwiającą sprawowanie opieki nad takimi zwierzętami.

Na przestrzeni ostatnich lat Jednostka doprowadziła do powstania na swoim terenie dwóch obiektów, dedykowanych interwencyjnemu przyjmowaniu zwierząt.

Są to:

- 1) wybieg kwarantannowo-rahabilitacyjny - powstały w roku 2017;
- 2) Azyl dla ocalonych zwierząt (zgodnie z dokumentacją – obiekt przewidziany jest dla 2-4 osobników-ssaków drapieżnych) – powstały w roku 2018.

Nowy wybieg powstał też dla przyjętego interwencyjnie niedźwiedzia Baloo – wybieg przewidziany jest dla 2 osobników tego gatunku (inwestycja w ramach wydatków majątkowych z roku 2016).

Spośród zwierząt sprowadzonych na teren Zoo interwencyjnie na szczególną uwagę zasługują przypadki przyjęcia:

- 1) niedźwiedzia brunatnego (Baloo) – konfiskata z cyrku (na terenie Zoo od lipca 2016 r.) – zwierzę przebywa na nowowynbudowanym wybiegu (vis-a-vis obiektu Azylu dla niedźwiedzi brunatnych ufundowanego ze środków Fundacji Vier Pfoten);
- 2) dwóch lwów (Kizia i Leoś) – konfiskata lwiątek z mieszkań prywatnych (na terenie Zoo od kwietnia 2017 r.) – w pierwszej fazie zwierzęta przebywały na terenie wybiegu kwarantannowo-rahabilitacyjnym poza dostępem dla zwiedzających; obecnie wzbogacają ofertę ekspozycyjną Nowego Zoo i zajmują teren Azylu dla ocalonych zwierząt, który powstał ze środków PBO;

- 3) zwierząt z hodowli w miejscowości Pyszaca gm. Śrem (czerwiec 2017 r.) – ptaki, w tym m.in. kaczki, bociany i żurawie, ssaki, w tym m.in. świnie rzeczne, oryksy, antylopy i dwa tygrysy, oraz jeden gatunek gada (żółw pustynny) – zwierzęta przebywają zarówno na terenie Nowego, jak i Starego Zoo, stanowią element ekspozycji dla zwiedzających (jak np. świnie rzeczne na Starym Zoo) lub znajdują się poza dostępem dla zwiedzających (jak np. tygrysy na zapleczach hodowlanych Nowego Zoo).

Na podstawie dokonanych ustaleń sformułowano poniższe wnioski.

Wnioski:

1. Jednostka dysponuje zapleczem funkcjonalnym umożliwiającym interwencyjne przyjęcia zwierząt - bez kolizji z regularną wymianą zwierzętami prowadzoną w ramach polityki hodowlanej. Infrastrukturę tę tworzą: wybieg rehabilitacyjno-kwarantanny na zapleczach Nowego Zoo oraz Azyl dla ocalonych zwierząt (obecnie zajęty przez dwa lwy). Nowy wybieg powstał też dla przyjętego interwencyjnie niedźwiedzia Baloo – wybieg przewidziany jest dla 2 osobników tego gatunku (w ramach wydatków majątkowych w roku 2016). Skala możliwych przyjęć jest ograniczona posiadanym zapleczem infrastrukturalnym.
2. Jednostka od strony formalnej wdrożyła procedurę weterynaryjną dotyczącą przyjmowania zwierząt z niezatwierdzonych źródeł, aby zapewnić bezpieczeństwo epizootyczne na terenie Zoo (procedura uwzględnia uzgodnienia z Powiatowym Lekarzem Weterynarii odnośnie warunków kwarantanny przyjmowanych zwierząt).
3. Przypadek interwencyjnie przyjętych zwierząt z Pyszacej, z uwagi na swą skalę, obrazuje trudności, z jakimi może borykać się podmiot przyjmujący zwierzęta na przechowanie, jak: problemy z zapewnieniem im warunków właściwych pod względem minimalnej powierzchni wymaganej przepisami ministerialnymi, czy możliwość wystąpienia sporów w zakresie poddawania zwierząt zabiegom weterynaryjnym, jak kastracja. Ewidentny jest też brak rzeczywistej pomocy innych organów, po przyjęciu zwierząt - w aktach sprawy pojawiły się podziękowania i wyrazy wsparcia, np. Ministerstwa Środowiska, czy Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, ale jednocześnie są też wskazania RDOŚ na nieprzestrzeganie wymogów dotyczących powierzchni wybiegów.
4. Interwencyjne przyjęcie i utrzymywanie zwierząt nie zawsze wiąże się z równoległe prowadzonym postępowaniem administracyjnym, przewidzianym w art. 7 ustawy o ochronie zwierząt, co jest niekorzystne dla podmiotu przechowującego zwierzęta. Brak decyzji administracyjnej o odbiorze zwierzęcia uniemożliwia wydanie decyzji na temat kosztów jego tymczasowego utrzymania, a w konsekwencji pokrywanie tych kosztów przez gminę, właściwą ze względu na miejsce interwencji – np. lwy z Rybnika. Pozytywnym przykładem obrazującym rzeczywiste pokrywanie (zwrot) kosztów utrzymywania zwierzęcia na czas trwania postępowania, obrazuje współpraca z gminą Żagań (postępowanie zakończone orzeczeniem o przepadku zwierzęcia).
5. Utrzymywanie zwierząt z interwencji na zapleczach hodowlanych poza ofertą ekspozycyjną, stanowić może potencjalny rozdźwięk w stosunku do głównej funkcji ogrodu, jaką jest ochrona zagrożonych gatunków i ich eksponowanie dla zwiedzających. Przykład tygrysiach braci, którzy nie stanowią elementu oferty ekspozycyjnej, a dla miłośników Zoo dostępne są tylko na zdjęciach i filmach prezentowanych na profilu FB, rzutuje na możliwość oceny tej sytuacji jako w leżącej w pełni w interesie Miasta (miesięczne koszty utrzymania 2 tygrysów to koszt rzędu 5 000,00 zł - według danych Zoo).
6. Wątek przejścia psa z Pyszacej przez osobę Dyrektora i firmowania korespondencji związanej z odebranymi psami przez Ogród Zoologiczny wskazuje na brak pełnego

rozdzielenia w działaniu Dyrektora Ogrodu – aktywności służbowej i prywatnych inicjatyw. Ogród Zoologiczny nie jest uprawniany do przyjmowania interwencyjnego zwierząt domowych, które w pierwszej kolejności powinny trafić do schroniska dla zwierząt.

Ocena:

Jednostka jest prawnie umocowana do realizowania interwencyjnych przyjęć zwierząt, jakie utrzymywane są w ogrodach zoologicznych (zwierzęta cyrkowe, zwierzęta niebezpieczne). Działalność ta jest też zgodna z polityką prowadzenia Ogrodu, jako placówki, stojącej na straży ochrony przyrody. Jednostka posiada przygotowanie infrastrukturalne i proceduralne umożliwiające interwencyjne przyjmowanie zwierząt, jednak w ograniczonej skali.

Interwencyjne przyjęcia zwierząt nie zawsze były związane z prowadzeniem przez daną gminę postępowania administracyjnego, co uniemożliwia bieżący zwrot ponoszonych kosztów ich utrzymania.

Przykład zwierząt z Pyszącej obrazuje problemy, z jakimi boryka się podmiot przyjmujący zwierzęta na przechowanie, tym bardziej w tak dużej ilości. Przykład ten uniemożliwia dokonanie w pełni pozytywnej oceny działań podjętych przez Ogród Zoologiczny, pod kątem zabezpieczenia interesu Miasta. Z perspektywy czasu należy przyznać, że poznańskie Zoo nie było przygotowane na przyjęcie takiej ilości zwierząt, a wysiłek związany z zapewnieniem im warunków i opieki, był ponadstandardowy. Pomimo upływu blisko 2 lat od daty interwencji, jej skutki dla Miasta odczuwane są do dnia dzisiejszego.

Z uwagi na toczące się postępowanie karne oraz brak porozumienia z Prokuraturą co do zasadności zabiegów na zabezpieczonych zwierzętach, na obecną chwilę nie są możliwe do ustalenia dalsze skutki dla Miasta, w tym materialne i wizerunkowe, wobec włączenia się dyrekcji Ogrodu Zoologicznego w interwencję w Pyszącej, jak i pełna ocena prawidłowości podejmowanych decyzji związanych z tą interwencją.

ZALECENIA¹

Wobec powyższych wyników kontroli zaleca się wdrożenie działań doskonalących na rzecz dalszej poprawy sposobu funkcjonowania Jednostki w badanym obszarze:

Zaleca się:

1. wdrożenie zasady dokonywania analizy ryzyk p r z e d uruchomieniem poszczególnych interwencyjnych przyjęć, w tym opracowanie i przedłożenie w Urzędzie założeń proceduralnych w zakresie przyjmowania interwencyjnego zwierząt, uwzględniających:
 - a) aspekt finansowy – każdorazowa analiza przewidywanych kosztów utrzymania zwierzęcia, posiadanie potencjału osobowego do opieki nad zwierzęciem,
 - b) aspekt infrastrukturalny – każdorazowa weryfikacja posiadania wolnych wolier, adekwatnych do biologicznych potrzeb danego zwierzęcia i bez kolizji z regularnymi planami hodowlanymi – do rozważenia opiniowanie danego przypadku przez asystenta odpowiedniego działu hodowlanego,
 - c) aspekt decyzyjny - konsultacje z Urzędem w przypadku sytuacji wykraczających poza standardowe przyjęcia (w tym np.: jednorazowo więcej

¹ Zalecenia formułuje się w wystąpieniu pokontrolnym, jeżeli zachodzi taka potrzeba.

- niż 3 osobniki, lub przypadki wymagające modernizacji bądź budowy wybiegów, czy specjalistycznej opieki weterynaryjnej ze względu na zły stan zdrowia);
2. przygotowanie i przedłożenie w Urzędzie kompleksowej informacji opisującej sposób realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w roku 2018 przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości co do spełnienia norm i wymogów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004 r. ws. warunków hodowli i utrzymywania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodzie zoologicznym (Dz. U. z 2005 r. Nr 5, poz. 32) – w kontekście zwierząt z Pyszącej przyjętych na przechowanie;
 3. wprowadzenie zasady konsultacji z wójtem/burmistrzem/prezydentem z gminy, z terenu której planowany jest interwencyjny odbiór zwierzęcia w zakresie warunków jego przyjęcia, aby zminimalizować ryzyko braku postępowania administracyjnego w tej sprawie i zwrotu kosztów poniesionych przez Miasto;
 4. wyeliminowanie przypadków nakładania się działań Jednostki z prywatnymi inicjatywami Dyrektora, co miało miejsce przy interwencyjnym odbiorze psów z terenu hodowli w Pyszącej pod egidą Ogrodu Zoologicznego;
 5. kontynuacja kierunku pozyskiwania zewnętrznego dofinansowania na wybiegi dla zwierząt azylowanych – na wzór Azylu dla niedźwiedzi brunatnych, który powstał ze środków Fundacji Vier Pfoten.

Informacje w zakresie sposobu realizacji zaleceń należy przedstawić do Decernenta w terminie:

- do 15 lipca 2019 r. – w zakresie punktu 1 i 2;
- do końca listopada 2019 r. - w pozostałym zakresie.

Pouczenie

Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch egzemplarzach:

- egzemplarz nr 1 – dla jednostki kontrolującej - WGKo,
- egzemplarz nr 2 – dla jednostki kontrolowanej – Ogród Zoologiczny.

Ustalenia zawierające spis przyjętych interwencyjnie zwierząt stanowi załącznik Nr 1 do niniejszego Wystąpienia.

Miejsce i data sporządzenia wystąpienia pokontrolnego: Poznań, dnia 28 maja 2019 r.

ZASTĘPCA
PREZYDENTA MIASTA POZNANIA

Bartosz Guss

.....
podpis Prezydenta, zastępcy
Prezydenta, Sekretarza albo
Skarbnika, nadzorującego właściwy
wydział

DYREKTOR WYDZIAŁU

Zięmic Wit Borowczak

NY SPECJALISTA

Żyńska Nowotna

